

Vážení přátelé, čtyřicet let nebyla na evropské půdě válka... [1985]

Vážení přátelé,

čtyřicet let nebyla na evropské půdě válka. Přesto není Evropa světadílem míru. Právě naopak: jako hlavní třecí plocha dvou největších mocenských bloků je místem, z něhož vzchází hrozba celému světu: válka, která by tu vznikla, stala by se válkou světovou a pro celý svět (pravděpodobně) smrtelnou.

Této své zlověstné role se nemůže náš kontinent zbavit jinak, než odstraněním její nejvlastnější příčiny, kterou je jeho nesmyslné rozdělení. Jakkoli důležitá mohou být rozmanitá jednání mezi bloky o omezení zbraní nebo jednostranná gesta dobré vůle, samy o sobě ještě z Evropy skutečně mírový kontinent neudělají. Evropa se jím může stát jen tehdy, odváží-li se proměnit samu politickou realitu, která ji na bloky rozděluje. Evropa a tím i svět nejsou ohroženy perspektivou změny, ale naopak existujícím stavem: politikou uchovávaní, obrany a upevňování *statu quo*.

Jsme proto přesvědčeni, že náš kontinent se musí vydat radikálně novou cestou, která povede k bratrskému společenství svobodných lidí a nezávislých národů. Jen svobodní a důstojní občané mohou zaručovat svobodu a sebeurčení národů. Jen svéprávné národy mohou založit Evropu jako společenství, z něhož nesálá do světa nebezpečí globální zkázy. Jen na cestě k takovému společenství se můžeme sjednotit jako rovnoprávní partneři k mírové spolupráci a nabídnout příklad skutečného mírového soužití.

Zvláštní odpovědnost pociťujeme za stav ve střední Evropě. Rozdělení Německa zde vytváří stav vpravdě kritický a bezperspektivní. Stále více si uvědomujeme, že to není jen záležitost Němců, neboť všichni zůstaneme rozdělení, dokud zůstane rozdělena země ve středu Evropy. Helsinský Závěrečný akt je velkým krokem vpřed, ale tuto otázku nevyřešil. Navrhujeme proto, aby vítězné státy druhé světové války zahájily s oběma německými státy jednání, jež by otevřelo cestu jejich postupnému konfederativnímu spojení. Příslušná mezinárodně právní úmluva by musela být v souladu se všemi dosavadními smlouvami. Musela by tedy stvrdit i současné hranice v Evropě.

Zároveň navrhujeme, aby Severoatlantický pakt a Varšavská smlouva uzavřely dohodu o tom, že v okamžiku, kdy vstoupí (mírová) smlouva s německými státy v platnost, budou likvidovány vojenské organizace obou vojenskopolitických organizací. Od tohoto okamžiku by tedy obě organizace existovaly už jen jako zvláštní politická seskupení.

Tato smlouva by měla zahrnovat dva stěžejní závazky:

Za prvé: závazek o odstranění jaderných zbraní ze střední Evropy, o jejich radikální redukci a o krocích k jejich úplné a všeobecné likvidaci.

Za druhé: závazek, že všechny jednotky (vojenské jednotky) Spojených států a Sovětského svazu opustí v dohodnuté lhůtě území evropských spojeneckých států.

Oba tyto závazky by mohly být i předmětem samostatných jednání a smluvních ujednání. Podstatné je, aby zapadaly do jednoho komplexního řešení současné situace, jež by umožnilo radikálně snížit stavy armád a výzbroje všech zúčastněných stran, rozvinout politickou, hospodářskou, kulturní a spolupráci na nepoměrně vyšší úrovni a konečně Severoatlantický pakt a Varšavskou smlouvu rozpustit úplně.

Domníváme se, že Závěrečný akt helsinské konference je dobrým východiskem celého tohoto procesu, jenž by se měl rozvíjet především na půdě následnických konferencí. První kroky tímto směrem by mohly být učiněny už při probíhajícím jednání ve Stockholmu (v souvislosti s projednáváním návrhu na uzavření Smlouvy o vzájemném nepoužití vojenské síly a o zachování mírových vztahů) a na nadcházející následnické (následné) konferenci ve Vídni v roce 1986. Ve

svých základních prvcích by mohl být podle našeho názoru celý tento proces dovršen do roku 1995 (zhruba do konce století?).

Jeho vlastním cílem a smyslem by měla být perspektiva svobodného sjednocení evropských národů v jednom celoevropském politickém společenství v evropské unii (federaci). Dnes se to může jevit jako sen. Ale kroky vedoucí k překonání dnešního stavu si lze představit jen jako postupnou a všestrannou integraci obou částí dosud rozděleného kontinentu. Jedním z prvních kroků by se mohla stát smlouva o komplexní spolupráci mezi Evropským hospodářským společenstvím a Radou vzájemné hospodářské pomoci. Každý krok naznačeným směrem bude přibližovat a konkretizovat perspektivu mírové, demokratické a samosprávné Evropy žijící v přátelství s národy celého světa.

Jsme přesvědčeni, že tento příspěvek Evropy ke světovému míru odpovídá přání a vůli drtivé většiny Evropanů. A zároveň jsme přesvědčeni i o tom, že dnešní svět nepřekoná svou krizi, nenastoupíme-li cestu, která tomuto přání a této vůli odpovídá. Proto dáváme své návrhy k dispozici i vašemu konventu v pevné naději, že se setkají s porozuměním.

Přejeme vašim jednáním úspěch!